

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

25 Qualiter fiscus satisfacere debeat creditoribus delinquentis, cuius bona
publicantur, ipseque delinquens liber maneat ab obligatione eis
satisfaciendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

Respondeo primo, quod penitet hereticis & misericordiam postulat, antequam accusatus, vel denunciatus sit. sic Simancas de catholicis in situ. tit. 4. n. 16. & 17. Sanch. tract. de hereticis. c. 1. n. 3. Ioan. Calderinus tractat. de hereticis, num. 2. & 139. Franc. Pegna 3. p. direct. comment. 158. vers. serva similitudinem. iis que dixerat quasi. 93. comment. 142. Secundo, si postquam est accusatus, vel denunciatus, imo captus, statim errorem suum plene confiteatur, antequam dicta testium ei publicata fuerint, videtur ex benignitate bona illi esse remittenda: tradit Squallent. tract. de fide catholica. c. 30. num. 2. Farinac. q. 25. num. 6. & q. 190. num. 149. iuncto num. 135. Pegna. direct. loco allegato, 2. p. comment. 9. ad c. vergentis. vers. 1. & secundo. Vmbert. Locat. Parisius, Roland. nuper allegat. At hoc non credo, quia tunc non ex voluntate videtur facti delictum, sed quia illo comictus est. Quapropter hic perpetuo carceri mancipatur, iuxta textum in c. excommunicamus. 2. §. si qui de hereticis. ibi, si qui postquam fuerint deprehensi redire voluerint ad agendam poenitentiam, in perpetuo carcere detentantur. Intellego autem postquam fuerint deprehensi plene, hoc est, non solum capti, sed precipue testium depositione. In Hispania autem nemini hereticorum fit bonorum remissio, nisi tantum illi qui sponte errores suos fateatur, hoc est, qui nullo metu probationis, & testificationis ductus ad iudices fidei accedit misericordiam postulat. sic Simanc. tit. 4. de catholicis. infra. n. 3. & tradit Franc. Pegna 3. p. comm. 12. vers. magnam veniam. Dicitur autem nullo metu probationis duci ad faciendum errorem, quando non vocatus ob denuntiationem, vel accusationem iudice adit crimina confessarius, ut optime docuit Abbas in c. de hoc de simonia, & notavit Pegna sup. vers. & metu probat.

colligitur ex leg. ex factio. ff. ad Trebellian. & leg. Papinian. Si meminisse ff. de inofficioso testamento, & aliis que congerit Fatin. 1. p. praxis, quastion. 25. a numero 69. & de heresi, q. 190. num. 28.

2. Notanter dixi teneri omnia debita criminosa solvere, si publice eius bona: nam si solum publice partem, pro parte tantum teneretur, quia tunc solum pro parte loco debitoris subrogatur, & deciditur leg. fin. Cod. de debitoribus eius. lib. 1. ibi pro rata rerum quas possident, conveniuntur. sic Simanc. de catholicis, instit. tit. 9. num. 122. Sanchez, lib. 2. c. 22. u. 74. & 90. Bonacina disp. 3. de contractibus quast. 8. p. vlt. §. 4. n. 1. Farinac. quast. 25. num. 178.

3. Item dixi esse fiscum obligatum satisfacere debita ante delictum contracta. Nam ad ea, que post delictum, cui est annexa poena confiscationis, contracta sunt, non obligatur nisi in quantum probatum fuerit in utilitatem delinquentis, & consequenter fisci impensa esse; quia ex bonis prius fisco obligatis solui posteriora debita non debent. sic Zanchez n. 76. Bonacina diff. §. 4. n. 1.

4. Cum autem dubium est, an sint debita contracta post delictum, quis debeat hoc probare? Didacus Cantera quast. crim. rubr. de heres. c. 1. n. 21. affirmat debere opponentem probare. Sed verius est fisco semper incumbere, quia constat de debito, & obligatione. Ergo ut fiscus ab illa se eximat, debet probare post delictum provenire. Item nullus premitur delinquere, nisi probetur. Ergo neque contrahere in preiudicium fisci. sic Sanchez Bonacina supra & Farinac. quast. 190. num. 28. Quod si delicto annexa non sit poena confiscationis ipso iure, sed veniat imponenda, tenetur eodem modo debita solvere, ac si ante delictum contracta essent, quia tunc delinquens obligare sua bona creditoribus potest, cum non sint fisco proprie obligata & quasi hypothecata, alias possent omnia bona in tertios alienata auocare, hypothecaria actione, quod est falsum, ut bene dixit Bossius tit. de bonorum publicatione n. 181. Farinac. 1. p. praxis, quast. 125. n. 190.

5. Modus autem, quem servare debet fiscus in satisfaciendis creditoribus, is est. Primo, ut satisfaciat creditoribus quod tales esse constiterit solo summario examine, & veritate inspecta, neque definitivam sententiam spectet. colligitur ex leg. si quis post hac, in princ. Cod. de bonis prescripti & ibi Salicet. in fine Farinac. quast. 25. n. 176. Clarus pract. q. 78. vers. sed quare. Sanchez lib. 2. c. 22. n. 81. & alij apud ipsos. Et ratio est manifesta, quia delinquens solo hoc summario examine, & veritate inspecta obligatur debita solvere. Ergo similiter obligari debet fiscus, qui loco illius subrogatur.

6. Secundo debet satisfacere pro viribus bonorum confiscatorum, & non ultra, etiam si inventarium non confecerit, quia fiscus solum ratione bonorum obligationem satisfaciendi creditoribus subit. Ergo non potest ipsa bona accepta excedere obligatio. Neque obstat haretidem non confecerit inventarium teneri debita solvere ultra vires hereditarias. §. si vero non fecerit, authent. de hereditibus, & falcidia, & auth. sed cum test. in fine, Cod. ad leg. falcidia, quia hoc in fisco non procedit, qui proprie heres non est, ac proinde obligatus non est conficere inventarium: ut tradit Bart. in l. 1. §. an bona, & ibidem Alex. in additomb. ff. de iure fisci. sic Clarus pract. q. 78. n. 30. Bossius pract. tit. de bon publicis, n. 23. Peregrin. de iure fisci, lib. 5. tit. 1. n. 64. Sanc. lib. 2. c. 22. n. 83. Fatin. q. 25. n. 183. & segg.

7. Tertio debet satisfacere ex bonis confiscatis, & incorporatis, non ex debitis postea confiscandis: sicut enim ipse debitor delinquens non poterat creditoribus iniuris dare insolventum nomina sui debitoris: ut colligitur ex l. cum a quo, & ibi Bald. & Salicet. C. de solutionib. sic neque fiscus loco debitoris subrogatus id facere poterit: sic aliis relatis docet Fatin. diff. q. 25. num. 174. & 175.

8. Quarto, satisfactio prestanta est creditoribus vnius territorij ex bonis ibidem confiscatis, non ex bonis alibi confiscatis, quia creditor satisfaciendum est eo in loco, ubi contractus celebratus est, non alibi ipso creditore invito. l. si quis certis, & ibi Bart. diff. de eo quod certo loco & sicut quilibet fiscus bona sita in suo territorio occupare potest, & non alia; ita debita ibidem contracta satisfacere debet, & non alia. Quod si creditores vnius territorij vellent sibi fieri satisfactio ex bonis alibi confiscatis, & ad diuersum fiscum pertinentibus non tenetur eis fiscus solvere, cum bona confiscata in illo territorio sufficiunt, qui cito creditor habens bona debitoris sibi hypothecata, possit ex quibuscumque illius bonis, etiam in alio territorio sitis, petere satisfactio fieri, ex text. in l. creditoribus ff. de disp. pignori. at facta confiscatione id fieri non potest, ne fiscus vnius territorij omnibus bonis confiscatis sibi pertinentibus priuaretur, altero fisco illo remanente, sic relato Cyno, Pet. Bald. & Angelo in l. ex factio. ff. de hereditibus instit. tradit, Farin. q. 25. n. 173. Clarus pract. quast. 78. vers. sed quare, an hoc casu Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 78. At si bona vnius territorij debita ibidem contracta solvenda non sufficerent, ex bonis in alio territorio sitis, illis esse satisfaciendum, quia absolute sunt bona delinquentis, qui est obligatus, cuius obligationis satisfactio preferenda est iuri per fiscum acquisito, sic Clarus, Sanch. Fatin. supra.

PUNCTUM XXV.

Qualiter fiscus satisfacere debeat creditoribus delinquentis, cuius bona publicantur, ipsique delinquens liber maneat ab obligatione eis satisfaciendi.

- 1 Fiscus tenetur satisfacere omnia debita criminosa ante delictum contracta, si publice omnia eius bona.
- 2 Si publice partem, pro parte tenetur.
- 3 Tenetur satisfacere debita ante delictum, sed post delictum nisi in utilitatem delinquentis conferantur.
- 4 Fisco incumbit onus probandi debita contracta esse post delictum.
- 5 Satisfacere debet creditoribus, quos constat tales esse summaria in informatione facta.
- 6 Debet satisfacere pro viribus bonorum confiscatorum, & non ultra, etiam si non confecerit inventarium.
- 7 Ultra debet satisfacere ex bonis confiscatis, & incorporatis, non ex debitis postea confiscandis.
- 8 Item ex bonis sitis in illo territorio, ubi adsunt creditores.
- 9 Debet iis satisfacere prius fisco, quam si de iussu delinquentis.
- 10 Fiscus conveniri potest via executionis si delinquens eadem conveniri poterat.
- 11 Fiscus prius creditoribus, quam sibi pro expensis factis satisfacere debet.
- 12 Facta confiscatione liberatur debitor a satisfactio exhibita creditoribus: tamen si ad pinguiorem fortunam deveniat.
- 13 At si confiscatio non fuit omnium bonorum, sed partium, pro parte tenetur delinquens.
- 14 Proprietur quadam obsequio, & fit illi satis.
- 15 Si ex gratia Principis reddita sunt bona delinquenti, tenetur satisfacere creditoribus.
- 16 Fideiusor delinquentis tenetur satisfacere creditoribus, casu quo fiscus non satisfecerit.

Onat apud omnes teneri fiscum publicantem bona alienata, quia fiscus licet non sit proprie heres, eo quod condemnatio vniuersi succedat, habetur tamen loco heredis, ac proinde sic heres tenetur ad debita solvenda defuncti, ita fiscus ad debita delinquentis: ut bona delinquentis solum reputantur ea, que deducto ere alieno supersunt: ut exprèsse habetur in l. non delinquentis tenebatur, siue ex marito, deposito, commodato, legato, fidei commissio sint contracta; siue ad ea ciuilitate, siue naturaliter tantum obligatur, quia est vniuersalis successor succedens in omni actione tam actiua, quam passiva delinquentis, & Ferr. de Castro Sum. Mor. Pars I.

DE
S
T
R
U
C
T
I
O
N
I

9 Quotid, debet fidei satisfaccere creditoribus, priusquam fideiussor ipsius delinquentis, quia loco delinquentis subrogatur; quare si creditores à fideiussore debitum exigant, poterit fideiussor excipere executionem faciendam à fisco in bonis confiscatis, sicuti poterat excipere executionem faciendam à debitore, si debitor non fuisset delinquens, ex authent. prasme, Codice de fideiussorib. autent. quod si debitor, C. de pignori lib. multis relatis aduersis alios contrarium sentientes sumat Farinac. q. 25. n. 171. Sanchez. c. 22. n. 79.

10 Sexto eadem ratione, si via executina conueniri poterat, delinquens, & fideus etiam conueniri poterit, & obligari soluere; fideus enim non censetur privilegiatus, nisi in casibus à iure expressis l. 1. & ibi Cynus, Cod. de petitione hereditatis, l. quod placuit, ff. de iure fidei. sic Sanchez alios referens, num. 80. Non tamen poterit fideus conueniri coram iudice delinquentis, nisi instantia cepta fuerit contra delinquentem, sed necessario conueniendus est coram proprio iudice: quod latissime probat Barbosa in l. si constanter, §. in a. num. 19. ff. soluto matrimonio, cuius ratio mihi firma non videtur, illam tamen firmam putarem, quae ex privilegio fidei delimitur. Cum enim fisco concessum sit, ut nunquam conueniri possit, nisi coram proprio iudice, ex l. 1. & aliis, Cod. ubi causa fidei. l. 2. C. si aduersus fideiussorem, l. eum eorum, Cod. de sentent. & interlocut. omnium iudicum l. 1. Cod. de fidei instrument. lib. 10. l. si constanti, §. in ff. solu. matrimonio. Neque alicubi habeatur exceptio, cum cautela cepta est coram alio iudice, cetero in hoc casu coram proprio iudice esse conueniendum: consentit Farinacius, 1. part. fragment. verbo fideus, num. 185. Secus verò dicendum videtur, si iure hereditario succederet, aut post latam sententiam in causa appellationis, ex traditis à Peregrino de iure fidei, lib. 7. tit. 1. numer. 11. & 12.

11 Septimo si bona delinquentis condemnati insufficientia sunt ad satisfaciendum creditoribus, & fisco pro expensis factis in illis condemnatione, & bonorum publicatione; prius fideus satisfaccere debet creditoribus, quam sibi. Tum quia creditoribus iam erat ius quæ situm, quod immitti non debet ob debitum postea contractum. Tum & præcipue, quia Princeps suis expensis debet delinquentes persequi, iuxta l. 1. Cod. de muliere qua se publicè commissit, sic Baiard. ad Clarum, quæst. 78. num. 169. lib. 5. Sanchez lib. 2. c. 22. n. 93. Bonacina disp. 3. de contractibus quæst. 8. punct. ultim. §. 4. sine. Esto contra tenet Peregrinus de iure fidei, lib. 5. tit. 1. num. 193. Matth. de Afflic. cap. 1. §. & bona committentium n. 119. tit. qua sint regalia in visibus feudorum, nisi quod fideus in hoc agit, cum potius negotium creditorum infirmetur, tum ob expensas factas, tum quia transferitur debitum in potentiorum, qui est fideus. Adde punitionem delinquentium non creditoribus, sed reipublice pertinere. Idem quod dictum est de creditoribus fisco præferendis, dicendum est de poena imposta à fisco pro reparatione alicuius damni illati à delinquente: hæc enim poena præferenda est cuilibet aliæ poenæ fisco applicandæ, quia damnum passus est creditor, cui delinquentis iure naturæ satisfaccere erat obligatus. Ergo fideus succedens in iuribus tam actiuis, quam passivis delinquentis, hanc tenetur satisfaccionem præstare, prius quam sibi bona delinquentis applicet, sic Farinacius quæst. 25. num. 189. vbi restat res ipsæ se vidisse seruatum: consentit Sanchez lib. 2. cap. 22. in fine. Bonacina dict. disp. 3. q. 8. punct. ultim. §. 4. sine. Secus verò dicendum est de poena pecuniaria imposta delinquenti, non in reparationem alicuius damni sed pro delicto commissio; applicanda tamen alicui priuato: hæc enim poena præferenda non est poenæ fisco applicandæ, si bona delinquentis vtrique soluenda non sufficiunt, quia fideus in hac parte dignior est, & prius illi satisfaccere debet, l. 1. Cod. poenis fiscalibus creditores præfer. l. 10. l. quod placuit, ff. de iure fidei, & tradit Farin. supra n. 188. cum Couart. var. resolut. lib. 1. c. 19. num. 8. Claud. Battan. reg. crimin. 140. num. 1. Sanchez lib. 2. cap. 22. n. 94. Clarius præc. l. 5. quæst. 78. num. 31. versic. vidi quandoque.

12 facta confiscatione liberatur delinquens ab omni obligatione satisfaccendi creditoribus; etiam si postea ad pinguioicem fortunam deueniat, quia tota obligatio satisfaccendi transmissa est in fisco, & extincta in delinquente, iuxta textum in l. si debitor, in princip. ff. de fideiussoribus, ibi, si debitori deperitatio irrogata est, non posse pro eo fideiussorem accipi, scribit Italian. quæst. tota obligatio contra eum extincta sit. Idem colligitur ex l. 1. Cod. de fideiussoribus, sic Peregrinus de iure fidei, l. 5. n. 1. n. 55. Simancas de catholic. institut. q. 9. n. 122. Valquez 1. 2. d. 169. cap. 2. n. 20. Sanchez l. 2. cap. 22. num. 86. & 87. Farin. 1. part. præcis quæst. 27. num. 176. & de hares. quæst. 190. n. 19. Bonacina disp. 3. de contractibus, quæst. 8. punct. ultim. §. 4. num. 3. Hoc autem intelligendum est primo, dummodo bona confiscata sufficientia sint debitis soluendis: nam solui pro illo si potentia suscepit fideus obligationem, sic Vasquez n. 21. Bonacina, supra, Sanchez n. 89. Farinacius quæst. 190. num. 29. Quocirca si aliqua debita remanserunt insoluta, eo quod bona confiscata solutioni omnium non adæquarunt, & condemnatus redit ad pinguiorum formam, debet ex bonis denuo acquisitis satisfaccere, quia obligatio satisfaccendi illis debitis non fuit extincta, sed suspensa, dum carebat satisfaccendi potentia, sic relati. Doctores

Secundò intelligit Sanchez n. 91 non manere delinquentem obligatum satisfaccere creditoribus, si bona confiscata sufficientia solutioni fuerunt, dummodo poterint creditores à fisco bona recuperare, & negligentia sua non recuperantur, fideus verò si non poterunt vel ex defectu probationis, vel quia magnis impensis opus erat, quia non videtur iustum absque culpa sua debito priuari. At hoc mihi difficile videtur, & oppositum credo probabilius, quia delinquens non est in causa, ut creditores ij careant probatione, neque quod in recuperatione debiti magnas expensas infumant, hoc enim alienum est à suo delicto, & primaia obligatione. Ergo non est cogendus illis satisfaccere, cum iam quantum est ex parte sua plene satisfaccerit, transferendo obligationem in fisco, aliis bis idem delictum cogetur soluere, primò cum bona sufficientia solutioni transferant in fisco. Secundò cum debitum effectiue soluit.

13 Verum si confiscatio non fuit omnium bonorum, sed partis, vel si facta fuit omnium bonorum, pars tamen illi restituta est, tunc fideus solui pro rata illius partis tenetur ad debitor, & similiter condemnatus pro parte restituta tenetur, decidit l. 1. Cod. de fideiussoribus, ibi, si Lyfius adempta parte bonorum, ex parte iussus est, non nisi pro parte, quam retinuit, creditoribus obligatus est. Ratio est manifesta, quia hæc obligatio satisfaccendi annexa est bonis confiscatis, quare si cum effectu non transferuntur omnia bona in fisco, sed solui pars, & pars relinquitur condemnato, pro parte tantum fideus, & condemnatus tenebatur, & inter vtrumque obligatio diuiditur.

14 Dices, ex facto debitoris non potest ius creditorum fieri deterius: si autem postea delicto, & confiscatione facta creditores non possint à debitore integrum debitum petere, sed partem tantum, & aliam partem fisco, eorum ius deterius reddetur, quia in plures partes distinguitur. Ergo in hoc casu non est admittenda debitorum diuisio, sed dicendum vtrumque teneri debita soluere, prout creditoribus placuerit.

Respondeo verum esse ex persona hæredi non immutari conditionem obligationis, sed posse creditores à quocumque hærede habente bona obligata sui debitoris integrum debitum exigere, l. 2. §. 1. ff. de v. oblig. At in casu præfati alter est dispositum, ut constat ex l. 2. vbi Bald. & Sal. Cod. ad legem Iuliam de vi pub. & l. si mario, ubi gl. ff. soluto matr. & dict. l. 1. c. de fideiuss. quia contra voluntatem ipsius debitoris bona fideus auferit, et quibus debeat creditoribus satisfaccere. Iustum ergo est, ut liber pro rata obligationem: aliis si totam obligationem satisfaccendi debitori relinqueret, sæpe confiscatio partialis confiscationi absolute æquivaleret, neque vllam gratiam cerneretur facere, relinqueret alia bona, si ex illis creditoribus debet fieri integra satisfaccio: sic alios referens Sanchez l. 2. cap. 22. num. 88. & 90. Farinacius q. 25. num. 78. & 79. Simancas de catholic. institut. q. 9. n. 122. Bonacina disp. 3. de contractibus, q. 8. punct. 4. propositi. num. 3.

15 Sed quid si facta confiscatione omnium bonorum ex gratia Principis restituantur condemnato bona confiscata?

Respondeo in tali casu obligatio esse creditoribus satisfaccere, quia hæc obligatio satisfaccendi, quæ transmissa erat in fisco ratione bonorum, iterum redit ad debitorem, si autem non omnia bona, sed pars restituitur, pro parte conuenit poterit, probat textus in l. 3. vbi Angel. Bald. & Salicet, Cod. de sentent. passis, & tradit plures referens Farin. q. 25. num. 178. & 179. Simancas de catholic. institut. q. 9. n. 122. Bonacina disp. 3. de contractibus quæst. 8. punct. ultim. §. 4. propositi. 2. n. 3. Neque hæc obligatio creditoribus satisfaccendi excusatur ex eo, quod per negligentiam noluerit bona à fisco recuperare, quia sufficit habere ius recuperandi, ut conueniri possit, & debeat creditoribus soluere sic Farin. supra n. 180. ex text. in l. penultim. ff. de sententiam, passis gl. in l. 4. eodem tit. & Angel. in l. si debitor in fine, Cod. de vi. Hoc autem limitat Farin. num. 181. cum Sfortia Oddo. Perul. tract. de restitu. in integrum, 2. part. q. 97. artic. 3. per totum, n. 15. & sequ. & P. Anton. Auguit. cons. 110. n. 17. & sequ. lib. 3. non procedere quando confiscatis bonis debitoris fideus emississet proclama; ut intra certum tempus omnes creditores comparent, & doceant de suo credito: quo lapsò, & de credito non detecto amplius ad aliqd petendum non admittentur, dictane sic aliqua constitutione speciali, & consuetudine, vel statuone enim si creditores in potendo debito negligentes fuerint, cedent à debito, neque poterunt fisco, & conuenienter neque debitorum, cui bona sunt iterum restituta, molestare. Quia fideus iam aduersus creditores præscriptis, & præscriptione illa sui eorum extinctis, quo extincto amplius remittere non potest.

16 Tandem aduerto fideiussorem eandem natus de obligationem non esse satisfaccendi creditoribus, si forte fideus non satisfaccerit quia fideiussor in defectum principalis sue cedunt, & decidit l. 1. Cod. de fideiussoribus, ibi, verum qui pro eo fideus iussor astringerunt, conueniri possunt, & l. sententia Cod. eod. & tradit Farin. alios referens q. 16. num. 198. Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 91.